

ÁFORM UM LAGASETNINGU

– sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar frá 24. febrúar 2023, 1.–4. gr.

Málsheiti og nr.	Frumvarp til laga um breytingu á lögum um neytendasamninga, nr. 16/2016.
Ráðuneyti og skrifstofa	Atvinnuvegaráðuneytið
Innleiðing EES-gerðar?	☒ Já ☐ Nei
Dags.	23.06.2026

A. Tilefni

Forsaga máls og tilefni, þar á meðal að hvaða marki gildandi lög og reglur duga ekki til?

Með tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) 2019/2161 frá 27. nóvember 2019 um breytingu á tilskipun ráðsins 93/13/EBE og tilskipunum Evrópuþingsins og ráðsins 98/6/EB, 2005/29/EB og 2011/83/ESB að því er varðar betri framfylgd og nútímavæðingu reglna Sambandsins um neytendavernd (tilskipunin um nútímavæðingu) voru gerðar breytingar á tilskipun 2011/83/ESB. Tilskipun 2011/83/ESB var innleidd í íslenskan rétt með lögum um neytendasamninga nr. 16/2016. Með frumvarpinu verða gerðar breytingar á ákvæðum laganna í samræmi við tilskipunina um nútímavæðingu.

B. Markmið

1. Stefna hins opinbera á viðkomandi málefnasviði/málaflokki (t.d. stjórnarsáttmáli).

Í stefnuýfirlýsingu ríkisstjórnarflokkanna er lögð áhersla á fjölbreytni í atvinnulífi, sterkt samkeppniseftirlit, öfluga neytendavernd og hagstæð rekstrarskilyrði fyrirtækja.

2. Markmið sem að er stefnt með lagasetningu.

Aukin neytendavernd og bætt samræmi við EES-rétt.

C. Útfærsla

1. Stutt lýsing á þeirri útfærslu sem áformuð er, heildarlög/breytingalög, innleiðing EES-gerðar o.s.frv. Rökstuðningur þar sem reifaðar eru mögulegar leiðir við lagasetningu.

Áformað er að leggja fram frumvarp sem felur í sér breytingar á lögum um neytendasamninga nr. 16/2016. Nauðsynlegt er að gera breytingu á lögum og aðrar leiðir við lagasetningu eru ekki færar.

2. Að auki, ef innleiðing EES-gerðar: Taka þarf fram ef fyrirhugað er að ganga lengra en lágmarkskröfur gerðar kveða á um og greina frá ástæðum þess (svigrúm til innleiðingar).

Til skoðunar er hvort sektarákvæði tilskipunar um nútímavæðingu skuli innleidd með sambærilegum hætti og gert var með markaðssetningarlögum nr. 44/2026.

D. Breytingar

Helstu fyrirhuguðu breytingar á gildandi lögum og reglum, hvort heldur bætt er við eða fellt brott.

Nýtt ákvæði um sértækar viðbótakröfur um uppýsingar þegar um er að ræða samninga sem gerðir eru á netmörkuðum, þ.á.m. upplýsingar um það hvort þriðji aðili sem býður vörur, þjónustu eða stafrænt

efni til sölu sé atvinnurekandi eða ekki og upplýsingar um áhrif þess á réttindi neytenda samkvæmt neytendaverndarlögum.

Gildissvið laga um neytendasamninga rýmkað þannig að þau taki einnig til samninga þar sem seljandinn afhentir stafrænt efni eða stafræna þjónustu til neytenda gegn því að neytandi veiti seljandanum persónuupplýsingar. Það á þó ekki við ef upplýsingarnar eru einungis notaðar til þess að afhenta efnið eða þjónustuna eða það er skylt samkvæmt lögum.

Í samræmi við þær breytingar sem gerðar eru með tilskipun um nútímavæðingu þarf að setja nýtt ákvæði þar sem lögfest eru þau sjónarmið sem Neytendastofu ber að taka tillit til við mat á fjárhæð sekta og tilgreina hámarksfjárhæð sekta sem tekur mið af ársveltu seljanda.

E. Samræmi við stjórnarskrá og þjóðarétt – aðrar grundvallarspurningar

1. Koma áformin inn á svið stjórnarskrár og þjóðréttarskuldbindinga?

Efni frumvarpsins gefur ekki sérstaka ástæðu til að ætla að það fari gegn ákvæðum stjórnarskrár lýðveldisins Íslands, nr. 33/1944.

Hvað alþjóðlegar skuldbindingar Íslands varðar er frumvarpinu ætlað að innleiða ákvæði tilskipunar.

Með frumvarpinu eru þannig innleidd í löggjöf ákvæði tilskipunna eins og Íslandi er skylt að gera vegna aðildar að EES-samningnum.

2. Varða áformin ákvæði EES-samningsins um ríkisaðstoð, tæknilegar reglur um vöru og fjarpjónustu eða frelsi til að veita þjónustu?

Nei.

3. Eru önnur lög sem taka þarf tillit til?

Nei.

F. Samráð

1. Hverjir eru helstu hagsmunaaðilar?

Fyrirtæki, neytendur og Neytendastofa.

2. Er skörun við stjórnarmálefni annarra ráðuneyta?

Nei.

3. Samráð sem þegar hefur farið fram.

Ráðuneytið hefur hafið samráð við Neytendastofu.

4. Fyrirhugað samráð (samráðsgátt og annað samráð).

Auk opins samráðs í samráðsgátt stjórnvalda er fyrirhugað áframhaldandi samráð við Neytendastofu.

G. Mat á áhrifum þeirrar leiðar sem áformuð er

1. Niðurstaða frummats á áhrifum, sbr. fylgiskjal.

H. Gildistaka og næstu skref

1. Hvenær er gert ráð fyrir gildistöku? Hvað má ætla að þeir sem verða fyrir áhrifum, þ.e. opinberar stofnanir, hagsmunaaðilar og almenningur, þurfi langan tíma til undirbúnings og aðlögunar?

Ekki er gert ráð fyrir að langan aðlögunartíma þurfi vegna löggjafarinnar.

2. Mælikvarðar á árangur.

Tilskipun um nútímavæðingu innleidd í íslensk lög sem felur í sér aukna neytendavernd.

I. Annað

J. Fylgiskjöl
1. Mat á áhrifum lagasetningar – Frummat, sbr. eyðublað.
2. Önnur fylgiskjöl eftir atvikum.